شهرداری موبایلی و اقتصاد اطلاعات شهری

به سوی نسل بعدی خدمات عمومی

حامد اکبری
پژوهشگر
اقتصاد اطلاعات

داده‌های آماری نشـــان‌دهنده افزایش قابل توجهی در اســـتفاده و دسترســـی به فناوری موبایل، هم در کشورهای در حال توسعه و هم در کشورهای پیشرفته است. شبکه تلفن همراه (موبایل) سریع‌تر از هر فناوری دیگری در تاریخ پذیرفته شده و امروزه محبوب‌ترین و گسترده‌ترین فناوری شخصی در سراسر جهان به‌شمار می‌آید. تحقیقات نشان می‌دهد که ظرفیت ارتباطاتی موبایل این پتانســـیل را دارد که به صورت اساســـی دولت‌ها، مدیریت شهری و شهرداری‌ها را تغییر شکل داده و دسترســـی به اطلاعات و خدمات عمومی را در مناطقی میسر ســـازد که در آنها زیرساخت لازم برای اینترنت یا ســـرویس تلفن ثابت یک گزینه محسوب نمی‌شـــود. بدین ترتیب، دولت موبایلی به عنوان موج بزرگ و نوظهورِ فناوری ارتباطات و اطلاعات (ICT) در بخش دولتی و خدمات عمومی و شهرداری‌ها پدیدار می‌شود.

به هر حال برای بســـیاری از ســـازمان‌های دولتی و شهرداری‌ها ارایه خدمات موبایلی هنوز در مراحل اولیه تکامل و توسعه است و در بســـیاری از نمونه‌ها و موارد بخشی از استراتژی سراسری مدرن‌سازی بخش دولتی و ارایه خدمات عمومی جدید و بهینه‌سازی‌شـــده به شمار می‌آید.

درک و شناخت مفاهیم زیرساختی و عوامل انگیزشی که پدیدآمدن دولت موبایلی را توضیح می‌دهد، برای دولت‌ها و شهرداری‌ها اهمیت دارد تا بتوانند اولویت‌ها را تنظیم کرده و خط‌مشی‌های مناسب را طرح‌ریزی کنند.

از خدمات شهری الکترونیکی به سمت خدمات شهری موبایلی

هر روز اهمیت اســـتراتژیک فناوری‌هـــای موبایل بیش از پیش آشکار می‌شـــود و رشد ناگهانی فناوری بی‌ســـیم و موبایل به شـــکلی روزافزون بر روی نحوه عملکـــرد نهادهای عمومـــی و خدمات‌رســـانی هم در کشـــورهای در حال توســـعه و هم در کشورهای توسعه‌یافته اثر می‌گذارد. «امکان جابه‌جایی و تحرک» از طریق اپلیکیشن‌ها و کارکردهای موبایل فرصت‌های جدیدی را برای خدمات عمومی مسئولانه‌تر در اختیار می‌گذارد.

همان‌گونه که تصمیم به راه‌اندازی دولت الکترونیکی و خدمات الکترونیکی شـــهری گام مهمی بود که طی دهه‌های گذشته بسیاری از دولت‌ها در سراسر جهان اتخاذ کردند، انتخاب دولت موبایلی و خدمات شهری موبایلی جهت پشـــتیبانی و بهبود عملکـــرد دولت و شهرداری‌ها و جامعه‌ای با ارتباطات بیشتر نیز در حال حاضر اجتناب‌ناپذیر اســـت. دولت موبایلی و خدمات شهری موبایلی به عنوان موج بزرگ و بعدی استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات (ICT) در بخش دولتی و خدمات عمومی شهری پدیدار می‌شود.

تحقیقات نشـــان می‌دهـــد که ارتباطـــات موبایل این پتانســـیل را دارد که به صورت اساسی دولت‌ها و شهرداری‌ها را تغییر شکل داده و دسترسی به خدمات و اطلاعات عمومی را در مناطقی میســـر سازد که در آنها زیرســـاخت‌های لازم برای اینترنت یا ســـرویس تلفن ثابت یک گزینه محسوب نمی‌شود. هزینه‌های پایین‌تر دستگاه‌های موبایل (سیار) و سهولت استفاده از آنها موانع را برطرف کرده و به شهروندان این قدرت را می‌دهد تا به‌ســـرعت و با کارایی زیاد برای مســـائل مربوط به بهداشت و سلامت، آموزش و تحصیل خدمات شهری، استخدام، امنیت عمومی، مالی، حمل‌ونقل، قانونی و خدمات دیگر با دولت شهرداری ارتباط برقرار کنند. بدین ترتیب دولت موبایلی و شهرداری موبایلی می‌تواند به بهبود شـــرایط اقتصـــادی و اجتماعی در سراسر جهان کمک کرده و نقش مهمی در حمایت از دســـتاوردهای اهداف عمرانی هزاره (MDGs) ایفا کند.

با تشـــخیص این روندها –و نیاز به ایجاد یک مبنا و شالوده منطقی و بی‌عیب‌ونقص برای آماده‌سازی ابتکار عمل‌های موفق دولت موبایلـــی– ITC، DESA و OECD این مقاله را برای توجه بـــه ارتباط و ارزش فناوری‌های موبایل، برای تأثیر اقتصادی و اجتماعی؛ بررســـی اصول کلیدی برای ترویج ســـرعت و حضور دایمی دولت موبایلی و شـــهرداری موبایلی، تأکید بر اهمیت سیاســـت‌گذاری و مدل‌های نظارتی و کمک به دولت‌ها و شهرداری‌ها در فرآیند توسعه پایدارِ اجرا و پیاده‌کردن دولت و شهرداری موبایلی، بهینه‌سازی طیف امکانات برای بسط دسترسی، کارایی و اثربخشی خدمات عمومی، آمـــاده کرده‌اند. در این یادداشـــت مختصر به موضوعات ذیل خواهیم پرداخت:

به‌سوی نسل بعدی خدمات عمومی.

منافع و بازده‌های دولت و شـــهرداری موبایلی برای شهروندان، دولت و شهرداری و کسب‌وکارها.

شناخت انتخاب دولت موبایلی.

پیش‌نیازها برای سرعت بیشـــتر و حضور دایمی و فراگیر.

ظرفیت‌های فناوری برای راه‌حل‌های موبایلی.

اهداف و آینده موبایل و ضرورت اقدامات احتمالی.

رشد تکنولوژی‌های موبایل

تحقیقـــات افزایش چشـــمگیری در اســـتفاده از دسترســـی به فناوری موبایل را نشـــان می‌دهد؛ هم در کشـــورهای در حال توســـعه و هم در کشورهای توسعه‌یافته. تا پایان سال ۲۰۱۰، در حدود ۵/۳ میلیارد مشترک شـــبکه تلفن همراه (موبایل) شناسایی شده بود، از جملـــه ۹۴۰ میلیون مشـــترک خدمات 3G. ۹۰ درصد از جمعیت جهـــان و ۸۰ درصد از جمعیتی که در مناطق روستایی زندگی می‌کنند، به شبکه‌های موبایل دسترسی دارند.

در بسیاری از کشورهای در حال توسعه خطوط تلفن ثابت تا حد زیادی محدود به مناطق شهری می‌شوند؛ اما بیش از نیمی از خانواده‌های روســـتایی دست کم یک تلفن موبایل دارند. در ســـطح جهانی شبکه‌های سلولی موبایل (شـــبکه تلفن همراه) ســـریع‌تر از هر فناوری دیگری در تاریخ پذیرفته شده و محبوب‌ترین و گسترده‌ترین فناوری شخصی در سراسر جهان به‌شمار می‌آید. شکل ۱،۱، رشد ICT طی دهه گذشته را نشان می‌دهد.

در ســـال ۱۹۹۸ نفوذ جهانی موبایـــل در حدود ۵ درصد بود. در سال ۲۰۰۸ به بیش از ۵۰ درصد رسید. تا سال ۲۰۱۸ انتظار می‌رود که تعداد مشترکان موبایل تقریبا به اندازه تعداد شهروندان جهان برسد. شکل ۱،۲ نشان‌دهنده چشم‌انداز جالب پیشرفت نفوذ موبایل، شبکه‌ها، سرعت و شاخص‌های دیگر است.

فنـــاوری موبایل تبدیل بـــه ابـــزاری اجرایی برای پرکردن شـــکاف دیجیتال موجود میان کشـــورهای توسعه‌یافته و در حال توســـعه شده است؛ به‌خصوص با توجه به قیمت به‌ســـرعت در حال کاهش کالاهای موبایل و سیار. کشورهای کمتر توسعه‌یافته و در حال توسعه با ســـرمایه‌گذاری در وب‌سایت‌ها و درگاه‌های وب و با اســـتقرار مکان‌های عمومی جهت دسترسی به فناوری‌های دیجیتال (تله ســـنترها)، کافی‌نت‌ها، مراکز اجتماع‌ها، مراکز خرید، کافی‌شـــاپ‌ها و دیگر خروجی‌های مشابه برای افزایش دسترسی به اینترنت ثابت کرده‌اند که قادرند این شکاف دیجیتال را کاهش دهند. به صورت مشابه به‌سرعت اســـتفاده از فناوری موبایل را می‌پذیرند.

افزایش جهانـــی قابل توجه در اســـتفاده دولت‌ها و شهرداری‌ها از فناوری موبایل برای ارتباط با شهروندان با ارسال ســـاده پیام کوتاه، اعلام فعالیت جدید و اخبار یا خدمـــات کامل موبایل مقدمـــه‌ای خواهد بود برای گسترش خدمات بیشتر دولت و شهرداری موبایلی و فرصتی در اختیار بخش خصوصی خواهد گذاشت تا برای ایجاد و توزیع و توسعه خدمات موبایل با دولت‌ها و شهرداری‌ها کار کنند.

از نظر بسیاری از سازمان‌های دولتی و شهرداری‌ها، دولـــت موبایلی در مراحل اولیه تکامل قـــرار دارد و در بسیاری از نمونه‌ها همچنان بخشی از یک استراتژی سراسری مدرن‌سازی بخش دولتی و ارایه بهتر خدمات عمومی محسوب می‌شـــود. در این زمینه مساعدت و همکاری برای دولت‌ها در سراسر جهان، جهت ایجاد یک چهارچوب منســـجم دولت موبایلی برای بخش دولتی و عمومی و شهری، ضرورت دارد.

مفاهیم و فاکتورهای اصلی انگیزشی

بررســـی خلاصه زیر برای طبقه‌بندی سیر تکاملی مفهوم دولت و خدمات شهری و عمومی سودمند است:

دولـــت: روش‌هایـــی کـــه بـــه وســـیله آنهـــا سیاست‌گذاری‌های ملی و نیز ساز و کارها جهت تعیین خط‌مشی‌های ملی به اجرا در می‌آیند.

شهرداری (بخش عمومی): روش‌هایی که به وسیله آن سیاســـت‌گذاری‌های شهر و نقشـــه اجرایی تولید می‌شود.

دولت و شهرداری الکترونیکی: بهره‌گیری از اطلاعات و فناوری‌های ارتباطی، به‌خصوص اینترنت، به‌عنوان ابزاری برای دست‌یافتن به دولت و خدمات شهری بهتر.

دولت و شهرداری موبایلی: توسعه یا تکامل تدریجی دولت و شـــهرداری الکترونیکی، از طریق اســـتفاده از فناوری‌های موبایل برای ارایه خدمات عمومی.

لازم به ذکر اســـت کـــه تفاوت‌های اساســـی میان ارایه خدمات دولت و شـــهرداری الکترونیکی و دولت و شـــهرداری موبایلی وجود دارد. دولت و شـــهرداری الکترونیکی شـــامل تهیه و برداشـــت اطلاعات، برای «ICT»ها از نظر جغرافیایی، متنوع و از نظر فنی مشابه می‌شـــود. (مانند رایانه‌های شخصی یا کیوسک‌های اطلاعات) (کافی‌نت‌ها) در مقابل، دولت و شـــهرداری موبایلی شـــامل تعاملی می‌شـــود کـــه در آن حدودِ زمینه‌های استفاده نامشخص بوده و در جایی که ممکن است دسترســـی به خدمات دولت و خدمات شهری یکی از چند فعالیتی باشد که به عهده گرفته می‌شود و در جایی که قید و بندهای فیزیکی ارتباط متقابل با دستگاه‌های موبایل، مقدار و نوع اطلاعاتی که ممکن است مشخص شده و به دســـت آمده باشد را محدود می‌کند. این تفاوت‌ها چالش‌هایی را هم برای اجرا و هم برای پذیرش دولت موبایلی مطرح می‌سازد.

یکی از مهمترین پرسش‌ها در مورد گسترش فناوری برای دولت و شهرداری موبایلی این پرسش است:

آیا جای دولت و خدمات شـــهری الکترونیکی که ما امروزه می‌شناســـیم را دولت موبایلی، به‌عنوان روش غالب خواهد گرفت یـــا دولت موبایلی صرفا یک کانال دسترسی دیگر برای اداره امور عمومی خواهد بود؟

با در نظر گرفتن پیشرفت‌های پیرامون تعامل میان سازمان‌های مجهز به موبایل، شهروندان دارنده موبایل و مقامات دولتی دارنده موبایل تردیدی وجود ندارد که انتقال دولت الکترونیکی به دولت موبایلی، صرفا یک تغییر و تبدیل در فناوری‌های ICT که به کار می‌روند، به‌شـــمار نمی‌آید، بلکه تغییری اساسی‌تر محسوب می‌شود. چنین تغییر اساسی می‌تواند منجر به ارتباطی متفاوت میان دولت و شـــهرداری موبایلی و شهروند موبایلی و میان دولت شهرداری موبایلی و مأمور دولتی و شهرداری دارنده موبایل و نیز افزایش ارتباطی متفاوت میان شهروند و مأمور دولتی و شهرداری شود.

دلایل زیادی برای پیدایش دولت موبایلی وجود دارد که اهم آنها عبارتند از:

استقبال گسترده بخش دولتی و شهرداری‌ها از این فناوری‌ها.

نفوذ حیرت‌انگیز دستگاه‌های موبایل.

سهولت استفاده برای شهروندان.

قابلیت همکاری و ارتباط توسعه‌ساده‌تر.

این واقعیت کـــه می‌تواند دولت و شـــهرداری را به شهروندان نزدیک‌تر کند.

این واقعیت که خدمات دولت موبایلـــی ارزان‌تر از خدمات رایانه‌محور تمام می‌شود.

عوامل انگیزشی عبارتند از:

دسترسی بهتر خدمات

دولت موبایلی کانال ارتباطی دیگری برای دسترسی به خدمات دولت و خدمات شهری در اختیار کاربران می‌گذارد. این موضوع می‌تواند موجب شـــود کاربران بیشتری با استفاده از کانال‌های جایگزینی که مناسب‌تر هستند، به خدمات دولتی و خدمات شهری دسترسی داشته باشند؛ به‌خصوص کسانی که در مناطقی از نظر جغرافیایی دور دست زندگی می‌کنند یا افرادی که از نظر فیزیکی محروم به‌شمار می‌آیند.

قابلیت استفاده بهتر خدمات

مانند اغلـــب مدل‌های خدمات تجـــارت موبایلی، برخی خدمات شهرداری موبایلی را می‌توان به صورتی خودکار ساخت که هفت روز هفته، بیست‌وچهار ساعته در دسترس و قابل استفاده باشد؛ برای مثال، اصطلاح اطلاعات عمومی یا پردازش برخی مبادلات، داده‌کاوی اطلاعات شهری.

تاثیرپذیری متقابل بهتر خدمات

از آن‌جا که برخی از خدمات دولت موبایلی را می‌توان خودکار ســـاخت، کاربران می‌توانند بدون این که واقعا منتظر بمانند، بـــه این خدمات دسترســـی یابند؛ در صورتی که انجام همان فعالیت با استفاده از رویکردهای مرسوم (مانند تماس تلفنی یا ملاقات شخصی) مستلزم صرف زمان طولانی‌تری است.

کارایی و کیفیت بهتر خدمات

موفقیت در ایجاد علاقه و اشتیاق و ظرفیت جوامع از نظر اجتماعی منزوی برای تعامل و برقراری ارتباط از طریق فناوری‌های آنلاین به موفقیت دولت موبایلی در دست یافتن به کارایی و بهبود خدمات کمک می‌کند.

توسعه‌پذیری خدمات

مزیت توســـعه‌پذیری این اســـت که تهیه و تدارک خدمات دولت موبایلی در مقایسه با ارایه مرسوم خدمات (برای مثال، مطالب چاپی، به‌خصوص در مناطقی که تراکم جمعیت بیشـــتری دارد) هزینه بسیار کمتری دارد. راندمـــان و کارآیی بهبود یافته اســـت. انعطاف و توســـعه‌پذیری را می‌توان حفظ کرد، چرا که اجزای نقش‌آفریـــن می‌توانند از مجموعه‌ای از واســـطه‌ها و ابزارهای موبایلی مشـــترک برای ارتبـــاط با یکدیگر استفاده کنند.

مشارکت بهتر ذینفعان

بهینه‌شـــدن دولت و شـــهرداری موبایلی به وسیله تلفن‌های هوشمند که به شـــهروندان و کسب‌وکارها اجازه می‌دهد تا از اینترنت برای دسترسی به خدمات دولت و شهرداری بهره ببرند، منجر به درک و دریافت بهتر و مشارکت بیشتر می‌شود.

انسجام، ارتباط و تعامل

اســـتفاده از فناوری اطلاعات انسجام و یکپارچگی بهتر بخش‌های ســـازمانی در فرآیندهای شهرداری را میسر ســـاخته و رضایت مشـــتری از ارایه خدمات، هم از کانال‌های ســـنتی و مرســـوم و هم از کانال‌های الکترونیکـــی را افزایـــش می‌دهد. کانـــال مضاعف ارتبـــاط الکترونیکـــی ایـــن فرصـــت را در اختیـــار شهرداری‌ها می‌گذارد تا با گروه‌های خاصی از کاربران تعامل داشته باشـــند که در غیر این صورت و از طریق رویکردهای ارتباطی مرســـوم و سنتی قابل دسترس نبودند. به هر حـــال از آن‌جا که خدمات شـــهرداری موبایلی معمولا به صورتی طراحی می‌شوند که مستلزم میزان قابل توجهی تعامل میان انســـان و رایانه است (مانند شـــهروندانی که خدمات را دریافت می‌کنند) ممکن اســـت حفظ و نگهداری و انجام وظایف اداری برای کارکنان شهرداری دشوارتر باشد.

هزینه‌های کاهش یافته (ثابت و عملیاتی)

یکـــی از منافع اصلی بـــرای ســـازمان‌های دولتی و شـــهرداری‌ها انعطاف‌پذیـــری دولت و شـــهرداری موبایلی اســـت که امکان ذخیره و ارایـــه اطلاعات را می‌دهد. این امـــر می‌تواند در مقایســـه با چاپ کلیه مطالب، هزینه‌های عملیات و نگهداری بسیار کمتری داشته باشـــد. تغییر، تصحیح یا به‌روزکردن محتوا را می‌توان بدون متحمل‌شدن هزینه‌های چاپ مجدد، انهدام ضایعات و ارایه مجدد به صورت آنلاین انجام داد.

تصویر و درک و دریافت بهتر

تحقیقات نشان می‌دهد که اســـتفاده از کانال‌های آنلاین یا موبایل برای تعامل با شهروندان و سهیم‌کردن آنها در تصمیم‌گیری، تاثیر مثبتی بر روی اعتماد و نیز برداشت عمومی از پاسخ‌دهی شهرداری‌ها و دولت دارد.

علاوه بر ایـــن بهره‌گیـــری از کانال‌هـــای موبایل می‌تواند منجر به افزایش مشـــارکت شهروندان شود که آن هم به نوبه خود می‌توانـــد طرح‌ریزی و اجرای سیاست‌گذاری‌هایی که به بازده‌های بهتر می‌انجامد را ساده‌تر کند. بدین ترتیب، خدمات دولت و شهرداری موبایلـــی می‌توانـــد بـــه شـــرایط بهبودیافته‌تری از فعالیت‌های دولت و شهرداری‌ها بینجامد و تصمیمات سیاستی ممکن است موجب تســـریع اتخاذ خدمات دولت موبایلی شود تا این عوامل را به نمایش گذاشته و یک تصویر بین‌المللی مثبت‌تر را به وجود آورد.

فرمول‌بندی خط‌مشی و سیاست‌گذاری و تنظیم اولویت‌ها

در فرمول‌بندی خط‌مشی باید ویژگی‌های کلیدی نسل بعدی خدمات عمومی را که در ادامه بحث به آن خواهیم پرداخت، منظور کرد.

محور بودن شهروند

اغلب فعالیت‌هـــای دولت و شـــهرداری هنوز آماده آن نیست که سیاست‌گذاری را از چشم‌انداز شهروند بررسی کند. تغییر چشـــم‌انداز دولت و شهرداری‌ها، مســـتلزم تغییرات واقعی در نحوه تفکر و نیز ساختار حکمرانی و نظارت است.

دولت تجدیدسازمان‌یافته

دولت‌هـــا و شـــهرداری‌ها می‌بایســـت بـــه هدف تعریـــف مدل‌های جمعی‌تر طراحـــی و ارایه خدمات و سیاســـت‌گذاری حرکت کنند (برای مثـــال اتخاذ یک رویکرد کل دولت یا شـــهرداری و شـــرکت‌دادن نقش‌آفرینان، ذینفعان و ســـهامداران و سازمان‌های دولتی و شهرداری‌ها به صورت کاملا هماهنگ).

مشارکتی قابل‌اندازه‌گیری و شفاف

شـــهروندان به صورت روزافزونی از فعالیت دولت و شهرداری‌ها مطلع می‌شـــوند و در برخی کشورهای توسعه‌یافته، شهروندان شروع به مشارکت در جریان سیاست‌گذاری کرده‌اند. شفافیت لفظ و توانایی فردی شـــهروندان برای اندازه‌گیری نتایج و تاثیر برنامه‌های دولت و شـــهرداری و مشـــارکت در پیشرفت‌شـــان، ویژگی‌های کلیدی نســـل بعدی خدمـــات عمومی محسوب می‌شود.

در پی بحران‌های اقتصادی و مالی لازم است دولت‌ها و شهرداری‌ها خدمات عمومی بهتری را با منابع کمتر در اختیار بگذارند.

اولویت‌ها و اهداف

تامین روش‌هـــای جدید و بهتر بـــرای پرداختن به شهروندان.

قابل استفاده و در دسترس‌بودن فناوری‌های نوآورانه موبایل، همراه با تعریف مشـــخص‌تری که مشارکت، استفاده از توانایی شهروندان و قابلیت همکاری بیشتری را میسر می‌ســـازد و امکان اعتماد به گرایش‌های آتی بازار، نقش قدرتمند خدمات موبایل در مسیر دولت و شهرداری برای دنبال‌کردن نسل بعدی خدمات عمومی را تقویت می‌کند.

همپوشـــانی وســـیع و متفاوت در تعریف وظایف عملکردها و اجراییات در دولت‌ها و شـــهرداری‌ها در کشورهای مختلف دنیا و در بســـیاری از موارد وجود مسئولیت و وظایف مشـــترک ارایه خدمات عمومی بین شهرداری‌ها و دولت‌ها مسبب استفاده‌کردن واژه نوظهور «دولت موبایلی» برای مفهوم موسع «خدمات عمومی» در ادبیات متاخر گزارش‌های خدمات عمومی شده است. به خاطر همین است که در این مقاله کلمه «دولت موبایلی» جهت تقریب ذهن مخاطبان محترم به همراه واژه «شهرداری موبایلی» استفاده شده است. لازم به ذکر است که واژه «دولت موبایلی» در متون مرسوم غالبا در مفهوم موسع خدمات عمومی موبایلی استفاده می‌شود.

بعد از مرور این پیش‌درآمد نسبتا مفصل از رویکردها، ظرفیت‌ها، عملکردها، ساختارها و سیاست‌گذاری‌های مرسوم در موضوع خدمات عمومی موبایلی، با قطع‌دادن اطلاعات و المان‌های این حوزه به‌عنـــوان یک ابزار، با مسائل، مشکلات، سوالات، موانع و اهداف شهرداری‌ها می‌توان به نتایج قابل لمس در قالـــب ارایه راه‌حل در فضای عمومی مدیریت شهری توسط این ابزار نوظهور رسید.

در ادامه مقاله نگارنده ســـعی بر این دارد که با توجه به ذایقه موضوعی مطبوعه اقتصاد شهر و با عنایت به بافت مخاطبان این گزارش، موضوع دولت موبایلی را با موضوع «اقتصاد شهر» پیوند داده و نتایج آن را بسط و تحلیل کند.

براساس گزارش‌ها و مقالات پیرامون اقتصاد شهری به این نتیجه می‌رسیم که مفهوم پربسامد و پرمناقشه اقتصاد شهر در آن سویی که به مدیریت شهری مرتبط می‌شود، ذیل این عناوین طرح و بررسی می‌شود.

تولید ســـرمایه اجتماعی و تبدیل شهرداری به یک نهاد اجتماعی.

تولید ســـرمایه اقتصادی و تبدیل شهرداری به یک نهاد اقتصادی.

کسب‌وکارهای محلی شـــهری و مهندسی ثروت و قدرت محاط بر آن.

ظرفیت اقتصادیِ انسانی، اجتماعی شهر.

ارتباط میان سیاســـت‌های اقتصاد کلان و توسعه شهری.

گروه‌های ذینفع اقتصاد شهری و جلب مشارکت آنها.

درآمدهای پایـــدار شـــهرداری کـــه از مهمترین چالش‌های مدیریت شهری است.

کلانشهرها به عنوان عمده‌ترین جذب منابع انسانی، سرمایه تکنولوژی.

اقتصاد پایتخت، مستقل از اقتصاد یکپارچه شهری در نقشه اقتصادی کشور.

داده کاویِ اقتصـــادی جمعیت شـــهری، نســـبت جمعیتی به جمعیت کشور، سهم از تولید ناخالص ملی، سهم نرخ بیکاری، رشد جمعیت شهر، نرخ مشارکت اقتصادی.

درآمدهای شهرداری:

-عوارض مستغلات (اراضی و املاک).

-درآمد حاصل از عوارض غیرمستغلات.

-(عـــوارض آب، بـــرق، تلفن، خـــودرو، کمک‌های بلاعوض دولت).

-عوارض عمومی به‌عنوان تنها درآمد مستمر.

-عوارض اختصاصی.

-بهای خدمـــات و درآمدهای موسســـات انتفاعی شهرداری.

-درآمدهای حاصل از وجوه اموال شهرداری.

-کمک‌های اعطایی دولت و ســـازمان‌های دولتی، اعانات، اهدایی اشخاص.

-موضوع انگیزشی تشویق شهروندان به مشارکت و سرمایه‌گذاری شهروندان (سازمان سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های مردمی).

-تجدید ساختار مدیریت اقتصاد شهری.

-اقتصاد بافت‌های فرسوده.

-اقتصاد ترابری شهری.

-اقتصاد انرژی و محیط زیست شهری.

-سیاست‌گذاری منابع درآمد و هزینه‌های شهری.

-سیاست‌گذاری تأمین مالی پروژه‌های شهری.

-اقتصاد خدمات شهری.

-اقتصاد فرهنگی اجتماعی شهر.

-اقتصاد زیرساخت مدیریت شهر.

-بازاریابی محلی–شهری.

-بازشناسی مسیرهای فعال‌سازی اقتصاد شهری.

-تجربه‌های جهانی کامیاب و ناکام اقتصاد شهری.

-ســـویه اقتصادی دولت رفاهـــی، دولت حداقلی و دولت پیشتاز.

-اقتصاد ترافیک شهری.

-اقتصاد توسعه، توسعه متوازن و نامتوازن شهری.

و درنهایت نقطه اجتماع ایـــن موارد یعنی «اقتصاد اطلاعات شهری» است که نقطه تلاقی ظرفیت‌های شهرداری موبایلی و اقتصاد اطلاعات است.

شکل ۱/۱ پیشرفت‌های جهانی ICT، ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰*

برای هر ۱۰۰ نفر ساکن	مشترکان تلفن سلولی موبایل (تلفن همراه) کاربران اینترنت خطوط تلفن ثابت مشترکان پهنای باند ثابت

*تخمین

شکل ۱/۲ متریک‌های کلیدی عملکرد

متریک‌های کلیدی عملکرد	۱۹۹۸	۲۰۰۸	۲۰۱۸(تخمینی)
نفوذ موبایل در جهان	۵درصد	۵۵درصد	۹۶درصد
GDP بالا به ازای سرمایه ملل /بر مبنای کل مشتریان موبایل	۷۵درصد	۲۴درصد	۱۵درصد
درآمد خدمات داده‌های موبایل به درصد	۴درصد	۱۹درصد	۴۰درصد
شبکه‌ها	۱G و ۲G اولیه	بیشتر ۳G و ۲،۵G	بیشتر ۶G و ۵G
۳G+نفوذ	صفر درصد	۱۸درصد	۹۰درصد
سرعت‌های شبکه	< ۵۰ Kbps	بیش از ۲ Mbps	بیش از ۱ Gbps
دستگاه‌های ASP	USD ۲۰۰	USD ۱۳۰	< USD ۲۰
نفوذ تلفن‌های هوشمند	< ۱ %	۱۰ %	۴۰ %
میانگین عمر باتری	۲ساعت	۲/۵ساعت	۲۴ساعت

منبع: Sharma,C. (۲۰۰۸). Mobile Services Evolution ۲۰۰۸–۲۰۱۸, Bellagio, Italy, ۱۳ July – ۱ August.

شکل ۱،۳ بررسی مفاهیم دولت مرسوم، دولت الکترونیک و دولت موبایلی

موضوع	دولت مرسوم	دولت الکترونیک	دولت موبایلی
اصول	فرآیند اداری (تلفن، فکس)	مهندسی مجدد فرآیند با استفاده از IT (رایانه و اینترنت)	ادغام یک دست نرم‌افزار برنامه و اتصال دستگاه‌های بی‌سیم
زمان خدمات	۸ ساعت در روز، ۵ روز در هفته	۲۴ ساعت شبانه‌روز، ۷ روز هفته	۲۴ ساعت شبانه‌روز، ۳۶۵ روز بدون وقفه
فضای خدمات	ملاقات شخصی، فکس، تلفن	استفاده از اینترنت در خانه و دفتر مشتری	جایی که مشتری حضور دارد و مکان فیزیکی
مشکل خدمات	ملاقات‌های متعدد در دفاتر	کلیک‌های چندگانه به درگاه‌های وب	یک بار دسترسی به خدمات مورد نیاز